Veranderopgave Inburgering (VOI)

Beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders

2020 tot en met 2022

GEMEENTE WEERT

1. Inleiding

In 2016 en 2017 heeft de gemeente met het beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert, een goede basis gelegd voor het bewerkstelligen van een snelle en doeltreffende integratie van statushouders. In de jaren 2018 en 2019 is daarop verder gebouwd en zien we dat onze aanpak van statushouders een landelijk voorbeeld is.

Met deze notitie kijken we in het tweede hoofdstuk vooruit op een nieuw Inburgeringsstelsel dat naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt en blikken we in hoofdstuk 3 en bijlage 1 terug op het beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert voor 2018 en 2019. In hoofdstuk 4 beschrijven we de beleids- en actiepunten voor de periode 2020 tot en met 2022. Met deze beleids- en actiepunten borduren we voort op de successen van 2016 – 2019 en lopen we vooruit op het nieuwe Inburgeringsstelsel per 2021.

Aanpak statushouders Weert is landelijk voorbeeld

WEERT • De resultaten van het 'Beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert' spreken voor zich. Honderd vergunninghouders, ook wel statushouders genoemd, hebben succesvol deelgenomen aan een integratietraject. Zo zijn 52 personen aan een betaalde baan geholpen. Daarnaast is een groep van 14 personen gestart met een proefplaatsing of een werkstage. Verder zijn 5 statushouders gestart met een studie op een Mbo-, Hbo- of Wo-niveau.

Wethouder Martijn van den Heuvel: "Iedere statushouder krijgt een traject aangeboden dat is aangepast aan de persoonlijke situatie en te behalen resultaten. Dit betekent een integrale aanpak waarin het leren van de taal, het volgen van een opleiding, het vinden van werk niet na elkaar, maar parallel plaatsvinden. Deze aanpak zorgt voor successen, de mensen zien zelf dat de resultaten gericht zijn op kansen voor een goede toekomst voor hen in Nederland".

De gemeente is nu ruim twee jaar bezig met de uitvoering van het 'Beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders'. Het doel van dit plan is een snelle en doeltreffende integratie van statushouders in Weert. In 2016 en 2017 hebben zich in totaal 230 statushouders (waarvan 101 kinderen) gehuisvest in Weert. Om de integratie van deze nieuwe inwoners te versnellen en te bevorderen heeft de gemeente de diverse (integratie) activiteiten gelijktijdig aangeboden als een totaalpakket. Naast de inburgeringslessen hebben statushouders aan diverse activiteiten deelgenomen, zoals sporten, omgaan met geld en voorlichting over gezondheidszorg. Ook zijn aanvullende Nederlandse lessen aangeboden om de kansen op de arbeidsmarkt of onderwijs te vergroten.

In het hele proces, van vestiging in Weert tot en met maatschappelijke begeleiding, integratie en participatie, heeft de gemeente samengewerkt met Punt Welzijn, scholen, aanbieders van inburgeringscursussen, Werk.Kom, Algemeen Maatschappelijk Werk, Bibliocenter, sportscholen, verenigingen en GGD. De gemeente Weert is met deze werkwijze voorloper in het land en heeft meerdere bezoeken ontvangen van andere gemeenten. Vanwege de succesvolle aanpak heeft de gemeente Nederweert besloten bij het project aan te sluiten. Met de integrale aanpak zijn goede resultaten behaald. Statushouders zijn gemotiveerd, ze willen graag zo snel mogelijk zelfstandig worden en een nieuwe toekomst opbouwen in Nederland. In samenwerking met Werk.Kom zijn in de projectperiode 52 personen aan een betaalde baan geholpen. Daarnaast is een groep van 14 personen gestart met een proefplaatsing of een werkstage. Verder zijn 5 statushouders gestart met een studie op een Mbo-, Hbo- of Wo-niveau. De overige statushouders zitten nog in het traject.

De gemeenteraad heeft woensdag 13 december besloten de ingezette koers de komende twee jaar voort te zetten. Veel statushouders zitten nog in een traject, voor hen begint de integratie pas écht in 2018. Daar komen de nieuwe statushouders en gezinsherenigers nog bij. Statushouders moeten de juiste begeleiding krijgen op weg naar zelfredzaamheid, anders is het risico dat deze mensen duurzaam afhankelijk blijven van een bijstandsuitkering. Daarmee doen we het menselijk kapitaal tekort en het leidt tot onnodige belasting van de bijstand. Nu de economische crisis voorbij is, zijn deze mensen hard nodig op de arbeidsmarkt.

2. Een nieuw Inburgeringstelsel met ingang van 2021

In de afgelopen decennia hebben verschillende visies op inburgering en voortschrijdend inzicht over hoe statushouders het best en het snelst volwaardig deel uit kunnen gaan maken van de Nederlandse samenleving, geleid tot een groot aantal wijzigingen in het Rijksbeleid. Al die wijzigingen ten spijt, is er nog altijd geen sprake van een stelsel waarin inburgeringsplichtigen adequaat en snel het gewenste einddoel bereiken. Ook het huidige inburgeringsstelsel, wat als doel heeft de eigen verantwoordelijkheid van de inburgeringsplichtige voor de eigen inburgering te versterken, voldoet hier helaas niet aan.

De Minister heeft de hoofdlijnen van het nieuwe inburgeringsstelsel vormgegeven en is gestart met de nadere uitwerking hiervan. Het maatschappelijke doel van de inburgering is alle inburgeringsplichtigen in Nederland in staat stellen zo snel mogelijk te participeren, liefst via betaald werk. Het nieuwe inburgeringsstelsel beoogt nadrukkelijk samen met andere wetgeving binnen het sociaal domein, in het bijzonder de Participatiewet, aan het maatschappelijke doel een bijdrage te leveren.

Het maatschappelijk doel vertaalt zich voor het nieuwe inburgeringsstelsel in het bereiken van een hoger taalniveau en de Nederlandse maatschappij goed kennen, in combinatie met zo snel mogelijk participeren. Tijdig starten, snelheid, maatwerk, dualiteit (het combineren van het leren van de taal en participatie) en kwaliteit zijn daarom kernprincipes van de veranderopgave. Het centrale uitgangspunt is dat de gemeenten de regie voeren op de uitvoering van het nieuwe stelsel. Dit betekent dat gemeenten een centrale rol krijgen in de intake, de begeleiding van

inburgeringsplichtigen en de inkoop van het cursusaanbod maar dat de inburgeringsplichtige zelf verantwoordelijk blijft voor het voldoen aan de inburgeringsplicht.

3. Terugblik op het beleids- en actieplan 2018 – 2019

Met de uitvoering van het beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert heeft de gemeente gebruik gemaakt van de ruimte die het huidige stelsel biedt. Overwegingen die hierbij een rol hebben gespeeld zijn:

- We willen niet wachten met het starten van activiteiten gericht op arbeidstoeleiding en participatie totdat de statushouder in de gemeente gehuisvest is, een uitkering ontvangt en de inburgeringsactiviteiten heeft afgerond. De gemeente wil zo vroeg als mogelijk beginnen. Een statushouder is gebaat bij snel starten van activiteiten gericht op arbeidstoeleiding.
- We streven naar een intensieve en integrale aanpak.
- We streven naar zoveel mogelijk duale trajecten: het gelijktijdig inzetten van bijvoorbeeld inburgering en vrijwilligerswerk; inburgering en een beroepsopleiding; inburgering en werk.

Kernactiviteiten binnen het huidige beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert zijn:

- Samenwerking met COA op het AZC door onder andere de inzet van de kansenverkenner;
- Regisseurs statushouders voeren regie en organiseren, naast individuele begeleiding, groepsgerichte trainingen vanaf de dag dat de statushouder in Weert is gehuisvest;
- Samenwerking met team Nieuwkomers van Punt Welzijn voor het uitvoeren van de maatschappelijke begeleiding;
- Inzet van sleutelpersonen gezondheid en participatie;
- Trajecten arbeidsgewenning en taalondersteuning bij Werk.Kom;
- Duale trajecten vanuit het Servicepunt Leren en Werken;
- Ondersteuning hoogopgeleide statushouders.

De voorgenoemde belangrijkste activiteiten worden hieronder kort toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

3.1. Kansenverkenner op de AZC's in Weert en de omgeving

Sinds 2018 is in de arbeidsmarktregio Midden-Limburg een kansenverkenner actief op de AZC's in de regio met als doel is kansen/ mogelijkheden van de statushouder vroegtijdig in kaart te brengen en een passend ontwikkeltraject op maat op te stellen. Gedurende de periode maart 2018 tot februari 2019 heeft de kansenverkenner Midden-Limburg breed 90 statushouders in beeld gebracht. Dit heeft geleid tot voortijdige inzet van trajecten richting onderwijs, inburgering, werkervaring, vrijwilligerswerk, etc.

Resultaten inzet kansenverkenner maart 2018 – februari 2019	
Gestart met regulier onderwijs	12 statushouders
Gestart met inburgering	22 statushouders
Gestart met werkervaringsplaats	4 statushouders
Gestart met vrijwilligerswerk	4 statushouders
Gestart met betaald werk	5 statushouders
Gestart met zelfwerkzaamheid	34 statushouders

3.2. Integratiefunctionarissen op het AZC in Weert

Sinds 2018 zijn integratiefunctionarissen actief in het AZC in Weert. Deze statushouders woonachtig in de gemeente Weert ondersteunen gedurende de AZC-periode de asielzoekers met als doel hen een warm welkom te geven.

3.3. Regisseurs statushouders

In de gemeente Weert zijn drie regisseurs statushouders bij het team Participatie van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg ondergebracht voor in totaal 2,4 fte. Zij voeren regie en stimuleren en ondersteunen de statushouder waar mogelijk in hun integratie en participatietraject. Daarnaast voeren zij voor statushouders groepsgewijs het Participatieverklaringstraject (PVT) uit waarin Nederlandse kernwaarden, informatie over inburgering en kennismaking met een aantal lokale maatschappelijke partners aan bod komen. Aanvullend op het PVT worden door de regisseurs statushouders naar behoefte andere thema's zoals rechten en plichten, opvoeden in twee culturen en gezondheid behandeld in de vorm van workshops.

Deelnemers PVT en overige workshops		
	2018	2019 t/m 30-07
PVT	11	11
Overige workshops	73	57

In 2019 zijn de regisseurs statushouders ook gestart met extra aandacht voor kinderopvang. In de praktijk lopen statushouders tegen knelpunten aan door de hoeveelheid aan partijen die betrokken zijn bij het proces kinderopvang (gemeente, kinderopvangorganisatie, Belastingdienst, Werk.Kom, Inburgeringsaanbieders). Door onder andere in te gaan zetten op het aanbieden van workshops kinderopvang wordt de kennis verhoogd. Het doel is dat statushouders uiteindelijk kinderopvang zelfstandig kunnen regelen, inclusief alle bijbehorende administratie.

Op schema met de taakstelling

Ieder jaar vestigen zich nieuwe statushouders in de gemeente Weert. De gemeente ontvangt hiervoor twee keer per jaar van het Rijk een taakstelling voor het aantal statushouders die zij moeten opnemen. In onderstaande tabel is de taakstelling en realisatie van de afgelopen jaren opgenomen. De verwachting is dat we ook in 2019 de taakstelling realiseren.

Taakstelling en realisatie 2016 – 2019		
	Taakstelling	Realisatie
2016	125 statushouders	149 statushouders
2017	67 statushouders	83 statushouders
2018	70 statushouders	39 statushouders
2019	39 statushouders	t/m 30-07 27 statushouders

3.4. Maatschappelijke begeleiding

Team Nieuwkomers van Punt Welzijn voert in opdracht van de gemeente Weert de maatschappelijke begeleiding uit en zet hiervoor lokale vrijwilligers in. De maatschappelijke begeleiding van de nieuwkomers richt zich op direct contact met de statushouder en een samenhangende aanpak van de vragen en ondersteuningsbehoefte in zijn situatie. In eerste instantie gaat het om vragen rond aanmelding en inschrijving bij tal van instanties en de kennismaking met zijn nieuwe leefomgeving. In tweede instantie om zelfstandig gebruik te leren maken van voorzieningen en een verdere oriëntatie op de mogelijkheden tot participatie en zelfregie.

Daarnaast organiseert het team Nieuwkomers twee keer per week een spreekuur. Dit spreekuur is bedoeld voor vrijwillige coaches en statushouders die aan een traject maatschappelijke begeleiding deelnemen. En ten slotte is er extra aandacht voor de ondersteuning aan jonge statushoudergezinnen. Naar aanleiding van signalen van partners uit het prenataal netwerk, zoals kraamzorg, jeugdgezondheidszorg en kinderopvang wordt deze extra ondersteuning geboden door een professional omdat er onvoldoende zicht is op de ontwikkeling of het welbevinden van de kinderen van statushouders.

Nieuwe instroom maatschappelijke begeleiding	
2018	2019 t/m 30-07
22 huishoudens	19 huishoudens

3.5. Sleutelpersonen gezondheid en participatie

De gemeente Weert heeft drie sleutelpersonen gezondheid en participatie als vrijwilliger een vrijwilligersovereenkomst aangeboden. De sleutelpersonen zijn inzetbaar als voorlichter, bemiddelaar, verkenner en adviseur en worden begeleid door de regisseurs statushouder Sleutelpersonen zijn ervaringsdeskundig en cultuursensitief. Zij kunnen zich verplaatsen in de Nederlandse ambtenaar en professional en in het perspectief van de statushouder. Zij bemiddelen en vervullen een brugfunctie.

3.5.1. Gezondheidsprofiel statushouders gemeente Weert

Over de periode 2015 – 2018 heeft de GGD Limburg-Noord een gezondheidsprofiel statushouders voor de gemeente Weert opgesteld. Met de komst van statushouders uit verschillende delen van de wereld moeten we rekening houden met diverse gezondheidsrisico's. Voor het gezondheidsprofiel statushouders voor de gemeente Weert zie bijlage 2.

3.6. Trajecten arbeidsgewenning en taalondersteuning

Het traject arbeidsgewenning en taalondersteuning bij Werk.Kom start vanuit een brede intake en diagnose. Na deze fase start de statushouder op een werkervaringsplek, bij voorkeur bij een reguliere werkgever. Naast het opdoen van werkervaring is er aandacht voor kansen en knelpunten op meerdere leefgebieden zoals sport en beweging, omgaan met geld en kinderopvang.

Gedurende 15 weken doet de statushouder ervaring op de arbeidsmarkt op en wordt gestuurd op persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de Nederlandse taal op de werkvloer. Mocht uitstroom bij de werkgever niet mogelijk zijn, volgt een nieuwe werkervaringsplek voor maximaal 15 weken bij een andere werkgever. De cyclus herhaalt zich in principe tot de statushouder is uitgestroomd naar betaald werk of tot gebleken is dat werk niet tot de mogelijkheden behoort.

Lopende trajecten arbeidsgewenning en taalondersteuning en nieuwe instroom		
	2018	2019 t/m 30-07
Lopende trajecten	142	121
Nieuwe instroom	65	30

Resultaten trajecten arbeidsgewenning en taalondersteuning		
	2018	2019
Betaalde arbeid	34	21
Stageplek	8	3
Vrijwilligerswerk	40	Niet bekend
Onderwijs	8	3

3.6.1. Taalondersteuning door taalcoach bij Werk.Kom

Als onderdeel van het traject bij Werk.Kom wordt extra taalondersteuning geboden. Enerzijds is de ondersteuning gericht op begeleiding bij het maken van huiswerk vanuit inburgering en anderzijds op de voorbereiding op de arbeidsmarkt (vaktaal). De lessen worden zowel groepsgewijs als individueel aangeboden en vinden plaats bij Werk.Kom of bij de (toekomstig) werkgever.

3.6.2. Taalondersteuning bij Bibliocenter

Bibliocenter biedt aanvullende non- en informele taalondersteuning en oefening op diverse manieren zoals taal café en open inloop.

3.7. Duale trajecten in Midden-Limburg

In 2018 is vanuit het Leerwerkloket Midden-Limburg met de kansrijke sectoren Bouw en Groen succesvol de mogelijkheid verkent tot een Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL-opleiding) op niveau 1 op maat voor statushouders. Bij deze BBL-opleidingen combineert de statushouder werken, scholing en inburgering. Daarnaast worden er tegenwoordig ook een duale variant op entree niveau aangeboden in de Beroeps ondersteunende Leerweg (BOL-opleiding). De BOL-opleiding wordt aangeboden in diverse sectoren, waaronder Horeca, Retail en Logistiek.

3.8. Ondersteuning van hoogopgeleide statushouders

De hoogopgeleide statushouders participeren niet in het traject van arbeidsgewenning en taalondersteuning bij Werk.Kom. Voor hen is een aparte workshop ingericht. In de periode 2018 en 2019 hebben 12 statushouders aan deze workshop deelgenomen. Zij worden indien gewenst ondersteunt bij het volgen van een opleiding of krijgen anderszins ondersteuning op maat. Een belangrijk uitgangspunt bij het volgen van een opleiding is dat deze bijdraagt aan het vergroten van duurzame kansen op de arbeidsmarkt.

4. Samen aan de slag met de Veranderopgave Inburgering

Het huidige beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert loopt tot en met 2019. Om ook in de komende drie jaar de integratie en participatie van statushouders snel en doeltreffend te houden worden middels deze notitie nieuw beleid en acties voorgelegd. Hiermee bouwen we verder op hetgeen we de afgelopen jaren hebben opgebouwd en waar we met recht trots op mogen zijn en sorteren we voor op het nieuwe Inburgeringsstelsel dat naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt. Gemeente Weert is één van de gemeenten die op eigen kracht hebben gezocht naar wat werkt voor statushouders en hebben hiervoor gebruik gemaakt van de ruimte die het huidige stelsel biedt. De Minister heeft in zijn brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2018, betreffende Hoofdlijnen veranderopgave inburgering, aangekondigd gemeenten te willen faciliteren in het ontwikkelen van werkwijzen die in lijn zijn met het huidige stelsel, maar ook recht doen aan het nieuwe stelsel en die bijdragen aan het succesvol laten inburgeren en participeren van de statushouders. Naar aanleiding van een inventarisatie die de Minister heeft laten uitvoeren naar good practices in gemeenten die nu al een actieve rol hebben opgepakt, is de gemeente Weert met haar beleid opgenomen in de databank van Praktijkvoorbeelden op de site van de VNG. Daarnaast stelt het Kabinet, met het oog op een tijdige transitie van het huidige naar het nieuwe stelsel, in het jaar 2019 en in het jaar 2020 tijdelijk € 20 miljoen per jaar beschikbaar aan gemeenten voor de ondersteuning en begeleiding van de inburgeraars. Voor de gemeente Weert betekent dit € 58.035 voor 2019 en € 58.035 voor 2020. Met de extra middelen worden de gemeenten in staat gesteld om actief aan de slag te gaan met het inburgerings- en taalverwervingsproces van inburgeringsplichtige

statushouders. Het impuls is ook bedoeld voor gemeenten om alvast te groeien naar de regierol op inburgering in het nieuwe stelsel.

Ten slotte zet de Minister pilots in op zeven thema's. Hiervoor is het pilotprogramma Veranderopgave Inburgering (VOI) opgesteld. Op 28 mei 2019 heeft de gemeente Weert samen met gemeenten Nederweert en Cranendonck, twee pilotvoorstellen ingediend bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Uit tientallen aanvragen zijn 57 gemeenten geselecteerd voor deelname aan het pilotprogramma voor in totaal 21 pilots. De gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert ontvingen 16 juli 2019 het positieve nieuws dat onze beide voorstellen zijn gehonoreerd. Het gaat om pilots binnen het thema Brede intake en Plan voor Inburgering en Participatie (PIP) en het thema Duale trajecten (combineren leren van de taal en werken). De pilots lopen tot en met 31 december 2020.

4.1. Kernactiviteiten binnen het beleids- en actieplan 2020 VOI

Onderstaand een overzicht van de kernactiviteiten binnen het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022:

- Verder bouwen aan in intensiveren van een netwerk van partners die bijdragen aan de integratie en participatie van statushouders;
- Samenwerking met COA op de nabij gelegen AZC's door onder andere de inzet van de kansenverkenner. Voor de gemeenten Nederweert en Weert maakt de kansenverkenner onderdeel uit van de pilot Brede intake en PIP;
- Regisseurs statushouders voeren regie vanaf de dag dat de statushouders in Weert zijn gehuisvest;
- Uitvoeren van de pilot Brede intake en PIP door de inzet van een Brede intaketeam en een PIP-team;
- Samenwerking met team Nieuwkomers van Punt Welzijn voor het uitvoeren van de maatschappelijke begeleiding. Het team Nieuwkomers krijgt de opdracht de maatschappelijke

begeleiding te verzorgen door vrijwilligers, een spreekuur te draaien en ondersteuning aan jonge gezinnen te bieden door professionals onder leiding van een coördinator met als doel de statushouders zo snel mogelijk zelfredzaam te maken zodat zij gebruik gaan maken van reguliere dienstverlening;

- Het PVT en de groepsgerichte begeleiding vanuit de regisseurs statushouders en Werk.Kom in samenwerking met diverse partners worden vanaf 2020 in een doorgaande lijn en op elkaar afgestemd aangeboden en afgestemd met het maatschappelijke begeleidingstraject zodat meer samenhang ontstaat;
- Voor de bemiddeling en het vervullen van een brugfunctie tussen statushouders en gemeenten en partners worden sleutelpersonen gezondheid en participatie in 2020 en verder ingezet en indien nodig nieuw geworven;
- Gezondheid is onderdeel van de pilot Brede intake en PIP en de pilot Duale trajecten in 2020. De workshop gezondheid voor statushouders wordt vanaf 2020 weer onderdeel van het groepsgerichte aanbod;
- Uitvoeren van de pilots Duale trajecten waarin inzet op alle levensgebieden, meer maatwerk, extra begeleiding op de werkvloer door een jobhunter, jobcoaches en een buddysysteem onderdeel vanuit maken;
- Het Leerwerkloket werkt in 2020 en verder aan een verduurzaming van lopende leerwerktrajecten en ontwikkelt onder andere voor de doelgroep statushouders nieuwe leerarrangementen samen met partners in onderwijs, overheid en bedrijfsleven;
- Maatwerkondersteuning voor hoogopgeleiden wordt voortgezet;
- Bij de verdere uitwerking van het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 worden de mogelijkheden van Social Impact Bonds (SIB's) onderzocht.

De belangrijkste activiteiten voor de komende drie jaar worden hieronder kort toegelicht.

4.2. Kansenverkenner op de AZC's in Weert en de omgeving

Door de inzet van de kansenverkenner dragen we bij aan een vroege start van de integratie en participatie van de statushouder. De kansenverkenner brengt kansen en mogelijkheden van de statushouders al tijdens de AZC-periode in kaart en zorgt voor een doorgaande lijn tussen COA en gemeenten waardoor geen tijd en geen informatie verloren gaat. Vanaf 2021 bij de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel is het streven om de aanpak onderdeel te laten zijn van de reguliere dienstverlening die de gemeente Weert aan statushouders biedt. Dit sluit aan bij de regie die de gemeenten in het nieuwe stelsel vanaf dag één van vergunningverlening en koppeling aan de gemeenten gaan krijgen. Daarnaast maakt de kansenverkenner ook onderdeel uit van de pilot Brede intake en PIP die in 2020 wordt uitgevoerd. Zie hiervoor onderdeel 4.3 en bijlage 3.

4.3. Regisseurs statushouders

Het ondersteunen en begeleiden van statushouders bij hun integratie en participatieproces vraagt om specifieke kennis en kost extra tijd. De ondersteuning en begeleiding vraagt dus om specialistische regisseurs met een aangepaste caseload. Zeker in opmaat naar het nieuwe Inburgeringsstelsel waarin inburgering ook onderdeel wordt van de regiefunctie van de regisseur. De huidige formatie aan regisseurs statushouders bij het team Participatie van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg dient dus minimaal ook in de komende jaren ingezet te worden. Het streven is hiervan een structurele functie te maken bij de invoering van het nieuwe stelsel in 2021.

4.4. Uitvoeren van de pilot Brede intake en PIP

De gemeenten Nederweert en Weert mogen uitvoering geven aan één van de zes pilots in Nederland met als thema Brede intake en PIP. Tot en met 31 december 2020 krijgen hiervoor 30 statushouders gekoppeld aan de gemeenten Nederweert (10 statushouders) en Weert (20 statushouders) een Brede intake. De intake neemt in het nieuwe Inburgeringsstelsel een belangrijke plek in en geeft op individueel niveau inzicht in de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Gemeenten mogen grotendeels zelf bepalen hoe de brede intake wordt vormgegeven, zodat zij dit zo optimaal mogelijk kunnen vervlechten in de eigen brede structuur van het sociaal domein. In de pilot wordt de Brede intake uitgevoerd door het Brede intaketeam.

Op basis van de opgehaalde informatie wordt voor de statushouder een Plan Inburgering en Participatie (PIP) opgesteld door het PIP-team. Het PIP heeft de focus op maatschappelijke participatie (inclusief arbeidsparticipatie) en bevat aanknopingspunten voor minimaal de periode van maatschappelijke begeleiding, het Participatieverklaringstraject, een periode van ontzorging en de gekozen leerroute. Zie voor een uitgebreide toelichting op de pilot Brede intake en PIP bijlage 3.

4.5. Participatieverklaringstraject

Gemeenten moeten vanaf 2021 in het nieuwe inburgeringsstelsel naast het aanbod van één van de drie leerroutes binnen het inburgeringstraject ook het PVT, Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP), voorheen Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA), en maatschappelijke begeleiding aanbieden. Gemeenten hebben lokaal de ruimte voor maatwerk in de uitvoering. Alhoewel het inhoudelijk verschillende elementen zijn binnen het inburgeringsstelsel met eigenstandige verplichtingen en doelen staat er gemeenten straks niets aan in de weg gecombineerde trajecten in te richten en aan te bieden. Deze trajecten kunnen zowel aandacht voor de normen en waardenkant als voor de praktische invulling van het oriënteren en participeren op de Nederlandse arbeidsmarkt bieden. In het nieuwe stelsel wordt de termijn waarbinnen zowel het PVT als MAP moet worden doorlopen op 18 maanden gesteld.

Voorsorterend op de nieuwe wet is het logisch dat vanaf 2020 regisseurs statushouders, team Nieuwkomers van Punt Welzijn en Werk.Kom gezamenlijk optrekken in het vormgeven van in ieder geval de maatschappelijke begeleiding en het PVT. Vanaf 2021 zal ook de MAP hier onderdeel van gaan uitmaken.

4.6. Groepsgerichte begeleiding

De groepsgerichte begeleiding die wordt verzorgd door de regisseurs statushouders en Werk.Kom in samenwerking met onder andere Algemeen Maatschappelijk Werk en Centrum voor Jeugd en Gezin moet veel meer in een doorgaande lijn worden aangeboden samen met het PVT en de maatschappelijke begeleiding. 2020 en verder kan worden benut om dit verder te ontwikkelen zodat er een op elkaar afgestemd aanbod van voorzieningen wordt geboden de eerste 18 maanden nadat een statushouder gehuisvest is. Het gebruik van de voorzieningen is maatwerk en wordt afgestemd in het PIP voor wat betreft de pilot. Inkomen, omgaan met geld, opvoeden in twee culturen, kinderopvang, gezondheid, onderwijs is onderdeel van het aanbod.

4.7. Maatschappelijke begeleiding

Vanuit Punt Welzijn, team Nieuwkomers, is de wens uitgesproken met ingang van 2020 naast de inzet van vrijwillige coaches, drie professionals in te gaan zetten. Een coördinator (32 uur), twee welzijnswerkers (elk 6 uur) die het spreekuur draaien en ondersteuning bieden aan jonge gezinnen. Dit komt de kwaliteit van de maatschappelijke begeleiding ten goede en biedt meer ruimte voor

maatwerk. Daarnaast biedt het een oplossing voor de kwetsbaarheid die ontstaat vanwege uitval en weinig nieuwe instroom van vrijwilligers. De taakstelling voor 2020 van personen die gehuisvest moeten worden en dus ook maatschappelijk begeleid, is op het moment van schrijven nog niet bekend. We gaan vooralsnog uit van een vergelijkbare taakstelling ten opzichte van 2019.

Bij het maatschappelijke begeleidingstraject waar vrijwillige coaching, spreekuur en ondersteuning jonge gezinnen onderdeel van is, is het van belang niet langer dan strikt noodzakelijk de speciale dienstverlening waar statushouders om vragen aan te bieden en zo snel mogelijk over te schakelen naar reguliere dienstverlening. Zo schakelen we bijvoorbeeld vanuit het spreekuur bij het team Nieuwkomers over naar de Vraagwijzer bij de gemeente en vanuit de ondersteuning van jonge gezinnen naar het Centrum voor Jeugd en Gezin. Een structurele samenwerking tussen de spreekuurmedewerkers van het team Nieuwkomers en de medewerkers bij de Vraagwijzer is wenselijk. Maar ook een structurele samenwerking van het team Nieuwkomers met Algemeen Maatschappelijk Werk, Goedbezig Weert, Centrum voor Jeugd en Gezin, Werk.Kom en de inburgeringsaanbieder om dienstverlening zo snel mogelijk regulier onder te brengen en daarmee dus ook de druk op de vrijwillige coaches te verlagen. De pilot Brede intake en PIP kan met het PIP-team hiertoe een voorzet doen in een PIP.

4.7.1. Eerste opvang en coaching

De vrijwillige coaches bieden ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Er wordt breed ingezet, over tien levensgebieden heen. Het team Nieuwkomers handelt zoals afgesproken in het PIP en zoekt structurele afstemming en samenwerking met regisseurs statushouders en het PIP-team.

4.7.2. Spreekuur

Vanaf 2020 wordt het spreekuur gedurende 6 uur per week gedraaid met een professional. De professional zoekt structureel een intensieve samenwerking op met de Vraagwijzer eventueel ondersteund door de sleutelpersonen gezondheid en participatie (zie 4.8.).

4.7.3. Ondersteuning jonge gezinnen

Alle jonge gezinnen worden vanaf 2020 door een professional thuis bezocht. Er vindt tijdens het huisbezoek een inventarisatie plaats op maat van de noodzakelijke ondersteuning en deze ondersteuning wordt met behulp van de professional opgestart. De professional zorgt voor structurele afstemming met de vrijwillige coaches en coördinator van het team Nieuwkomers en indien nodig met het PIP-team.

4.8. Sleutelpersonen gezondheid en participatie

Ook de komende jaren worden sleutelpersonen gezondheid en participatie ingezet en geworven binnen de gemeente Weert als voorlichters, bemiddelaars, verkenners en adviseurs. Sleutelpersonen ontvangen voor hun werkzaamheden een vrijwilligersvergoeding en daarnaast worden de daadwerkelijk gemaakte onkosten vergoed. Nieuwe sleutelpersonen krijgen een training aangeboden. De sleutelpersonen worden begeleid door de regisseurs statushouders.

4.9. Gezondheidsprofiel statushouders gemeente Weert

Gezien de gezondheidsrisico’s uit het gezondheidsprofiel statushouders in Weert is structurele samenwerking met de GGD gewenst. Zowel vanuit de pilot Brede intake en PIP als de pilot Duale trajecten wordt de GGD als partner betrokken in het kader van een integrale aanpak. Gezondheid, zowel geestelijke gezondheid als lichamelijke gezondheid, komt hierin zeker terug. Naast bestrijden

van de mogelijke risico's is preventie ook een gewenste aanpak. In het kader van preventie worden vanaf 2020 de workshops gezondheid weer opgepakt binnen de groepsgerichte begeleiding.

4.10. Uitvoeren van de pilot Duale trajecten

Voor de pilot gericht op het thema Duale trajecten volgen tot en met 31 december 2020, 40 statushouders woonachtig in de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert een duaal traject op maat. Voor de gemeente Weert gaat het om 22 statushouders. Gedurende het traject doen de nieuwkomers werkervaring op, volgen ze inburgeringslessen, krijgen ze aanvullende taalondersteuning, worden ze intensief begeleid op de werkvloer door een jobcoach en een buddy en is er aandacht voor andere levensgebieden (zoals voor gezondheid, gezin, financiën).

Inburgeraars doen het snelst volwaardig mee aan de Nederlandse maatschappij als zij zo vroeg mogelijk worden geactiveerd en de taal leren op een zo hoog mogelijk niveau. Mede daartoe is de wens dat inburgeraars van het begin zowel leren als starten met (vrijwilligers)werk en daardoor intensieve contacten hebben in een Nederlandstalige omgeving. Dit vereist een inburgeringstraject dat werken en leren combineert, snel begint, uitgaat van maatwerk en substantieel is in relatie tot het totale aantal uren in per week. Als inburgeraars de Nederlandse taal in een maatschappelijke context toepassen, zullen zij de taal sneller leren en doordat zij al vanaf het begin maatschappelijk actief zijn, hebben ze ook een grotere kans om een betaalde baan te verwerven.

Vooruitlopend op het nieuwe stelsel en aansluitend op de pilot met als thema Duale trajecten zijn we goed op weg met de trajecten Arbeidsgewenning en taalondersteuning bij Werk.Kom. De pilot geeft ons echter extra ruimte voor inzet op alle levensgebieden, meer maatwerk, extra begeleiding op de werkvloer door een jobhunter, jobcoaches en een buddysysteem. Daarnaast zoeken we in de pilot bewust de samenwerking op met de inburgeringsaanbieders om duaal trajecten aan te bieden. Dit betekent dat we bij Werk.Kom vanaf 2020 de taalondersteuning niet meer zelf organiseren maar dat we deze ondersteuning neerleggen bij de inburgeringsaanbieders waarmee we intensief gaan samenwerken. De inburgeringsaanbieders moeten daarvoor wel met hun aanbod meer aandacht krijgen voor werkvloertaal, door onder andere inburgeringslessen bij de werkgever aan te bieden.

4.11. Taalondersteuning bij Bibliocenter

Naast de samenwerking zoeken bij de inburgeringsaanbieders voor taalondersteuning zoeken we ook de samenwerking met in- en non formele initiatieven zoals bij Bibliocenter. Vanaf 2020 bouwen we verder aan een netwerk van partners die bijdragen aan de integratie en participatie van statushouders en zoeken afstemming en samenwerking op.

4.12. Duale trajecten in Midden-Limburg

Het Leerwerkloket werkt ook in 2020 aan verduurzaming van lopende leerwerktrajecten en ontwikkelt nieuwe leerarrangementen samen met de partners in onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Het Leerwerkloket wordt hierbij ondersteund met middelen van Keyport 2020.

Naast de leerwerktrajecten al dan niet specifiek voor statushouders is onder penvoering van Werk.Kom ook een pilot Praktijkleren toegekend aan de regio Midden-Limburg. De pilot loopt tot 31 maart 2021. De praktijkroute is een geschikte route voor statushouders. Deelnemers volgen een route 'praktijkleren op maat' leidend naar ten minste een praktijkverklaring, als onderdeel van een mbo-verklaring. Op basis van de vraag van de werkgever, de mogelijkheden van de deelnemer en van het leerbedrijf, worden vaardigheden op basis van werkprocessen uit een kwalificatie aangeleerd in een leerbedrijf. De praktijkopleider van het erkende leerbedrijf geeft aan of de kandidaat de werkprocessen in de praktijk kan uitvoeren. Dit wordt vastgelegd in een getuigschrift, zijnde een

praktijkverklaring. Gedurende de pilotperiode van twee jaar is het streven 150 kandidaten, waaronder statushouders, in te schrijven in een BBL-traject in de derde leerweg (onbekostigd onderwijs).

4.13. Ondersteuning van hoogopgeleide statushouders

De ondersteuning van hoogopgeleide statushouders wordt voortgezet in 2020. Er is aandacht voor maatwerk. We sluiten met onze dienstverlening aan op het talent van de statushouders en de ontwikkeling daarvan.

4.14. Social Impact Bond (SIB)

Ten slotte heeft de raad het college tijdens de behandeling van de kadernota 2020 opgedragen bij de verdere uitwerking van beleids- en actieplannen voor opvang en integratie van vergunninghouders de mogelijkheden van Social Impact Bonds te onderzoeken. Dit onderzoek wordt dan ook als actie meegenomen in het beleids- en actieplan.

5. Financiën

Voor 2016 – 2019 zijn conform de begroting behorend bij het Beleids- en actieplan opvang en integratie van vergunninghouders in Weert de middelen uitgegeven aan de voorgenoemde kerntaken en verantwoord in de jaarrekening. Voor 2020 ontvangt de gemeente, naast de reguliere bijdrage voor maatschappelijke begeleiding, in opmaat naar het nieuwe Inburgeringsstelsel extra middelen vanuit het Rijk.

5.1. Begroting 2020

- Het Kabinet stelt, met het oog op een tijdige transitie van het huidige naar het nieuwe stelsel, in het jaar 2019 en 2020 tijdelijk € 20 miljoen per jaar beschikbaar aan gemeenten voor de ondersteuning en begeleiding van de inburgeraars. Voor de gemeente Weert betekent dit in 2020 een bedrag van € 58.035. Het bedrag is ter beschikking gesteld onder de naam: verhoging taalniveau.
- Voor het uitvoeren van de pilot Brede intake en PIP ontvangt de gemeente Weert € 120.000. Hiervoor moet de gemeente Weert 20 brede intakes en PIP’s inzetten en de gemeente Nederweert 10. Dit betekent grofweg dat ten behoeve van de kandidaten voor Weert een bedrag van € 80.000 beschikbaar komt en voor Nederweert € 40.000.
- Voor het uitvoeren van de pilot Duale trajecten ontvangt de gemeente Nederweert € 275.000. Hiervoor worden in Weert 22 Duale trajecten ingezet van de in totaal 40 trajecten. Dit betekent grofweg dat ten behoeve van de kandidaten voor Weert een bedrag van € 151.250 beschikbaar komt.
- Voor de inzet van de kansenverkenner wordt ook in 2020 vanuit het regionale projectplan Perspectief op Werk aan Rijksmiddelen € 50.000 beschikbaar gesteld. De middelen voor het projectplan Perspectief op Werk zijn door het Rijk toegekend aan de gemeente Roermond als centrumgemeente en bedoeld om uitvoering te geven aan een doe-agenda waarmee we meer matches van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt realiseren. Het resterende bedrag van € 20.000 wordt doorberekend aan de gemeenten. Op basis van de verdeelsleutel moet voor de gemeente Weert rekening worden gehouden met een bedrag van € 3.842,00. Dit bedrag wordt ten laste gebracht van het budget dat beschikbaar komt voor het uitvoeren van de pilot Brede intake en PIP.
- Per inburgeringsplichtige asielmigrant vergoed het Rijk aan gemeenten een bedrag van € 2.370 voor maatschappelijke begeleiding. Uitgaande van een vergelijkbare taakstelling als 2019 en een

gemiddelde aantal van inburgeringsplichtigen binnen de taakstelling van 57% betekent dit een Rijksbijdrage voor 2020 van € 54.510.

Kosten voor 2020 op basis van dit beleids- en actieplan die niet onder de twee pilots vallen zijn:

• Regisseurs statushouders (o.b.v. 2,4 fte)	€ 160.000
• Extra projectsubsidie Punt Welzijn	€ 37.470
• Trajecten arbeidsgewenning en taalondersteuning (o.b.v. 2 fte)	€ 130.000
• Totaal kosten	€ 327.470

Voor de dekking van deze kosten wordt ingezet:

• Rijksbijdrage maatschappelijke begeleiding (o.b.v. 23 personen)	€ 54.510
• Rijksbijdrage verhoging taalniveau	€ 58.035
• Prioriteit begroting 2020 (onder voorbehoud van vaststelling van de begroting)	€ 100.000
	€ 212.545

Het nog te dekken restantbedrag is € 114.925. Bij het indienen van de prioriteit integratie en participatie van vergunninghouders bij de begroting van 2020 is de verwachting uitgesproken dat als gevolg van het beleids- en actieplan uitstroom van statushouders uit de bijstand plaatsvindt. Met deze daling is in de begroting 2020 nog geen rekening gehouden. De daling van de uitkeringslasten wordt ingezet ter financiering van het restantbedrag van € 114.925. Door de inmiddels toegekende pilots en bijbehorende middelen is dit bedrag lager dan ten tijde van de prioriteit voorzien. Mocht uitstroom van statushouders niet gerealiseerd worden dan wordt het resterende bedrag onttrokken aan de reserve inburgering en integratie van niet-Westerse allochtonen. Indien deze reserve niet toereikend is, wordt de reserve sociaal domein ingezet.

5.2. Vooruitblik op 2021 en verder

De prioriteit die is ingediend bij de begroting van 2020 heeft betrekking op een periode van drie jaar. Voor 2021 en 2022 kunnen de financiën afwijken van 2020. De beschikbaar gestelde prioriteit blijft echter kader stellend voor de financiële invulling. Reden van afwijking is gelegen in het beëindigen van de pilots per 2021 en dus ook de Rijksbijdrage die we hiervoor ontvangen en het nieuwe stelsel dat naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt maar waarvan we de financiële gevolgen nog niet kunnen overzien. De ramingen die SZW voor het nieuwe stelsel heeft gemaakt, hebben geen oog voor de uitvoering. Gemeenten willen op deze manier de verantwoordelijkheid voor de inburgering niet op zich nemen. Op 27 juni 2019 heeft de VNG overeenstemming bereikt met het Ministerie van SZW over het opstarten van een onafhankelijke onderzoek naar de financiële gevolgen van het nieuwe inburgeringsstelsel. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek volgt nader overleg over de betaalbaarheid van het stelsel. Vooralsnog lijkt het voor Weert raadzaam de reserve inburgering en integratie van niet-Westerse allochtonen zoveel mogelijk gereserveerd te houden voor hetgeen op ons afkomt in 2021. Onze voorgestelde aanpak in het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 willen we behouden tijdens de implementatie van het nieuwe stelsel en verder.